

גליון מס' 1226

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורגמו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

פרשת דברים חזון - ח' מנחם אב תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם מצווה להוכיח את האנשים שילכו בדרכיו של הקב"ה. כאשר יקיים האדם ציווי זה, הוא ימצא חן ושכל טוב בעיני אלוהים ואדם, כמו שאמר החכם מכל האדם: "מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחליק לשון".

בענין מצות התוכחה אמרו חז"ל: "לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה". אולם במקום אחר אמרו חז"ל: "מפני מה נחרב בית המקדש, מפני שנאת חנם שהייתה ביניהם". כיצד איפוא מתיישבים שני הטעמים השונים הללו הבאים להסביר את סיבת החורבן?

אפשר לומר שהא בהא תליא, כי הרי התוכחה מביאה לידי אהבה וכל אהבה שאין עימה תוכחה, אינה אהבה.

כאשר האדם מקיים מצות תוכחה, הוא מונע בכך

אמרו חז"ל: "זהו שאמר הכתוב: "מוכיח אדם אחרי חן ימצא". "מוכיח" - זה משה. "אדם" - אלו ישראל, שנאמר: "ואתם צאני צאן מרעיתי - אדם אתם". "אחרי" - אמר הקב"ה: בשביל להביאם אחרי. "וחן ימצא" - זה משה דכתיב: "וגם מצאת חן בעיני". דבר אחר: מהו אחרי? אמר הקב"ה: כביכול משה הוכיח אחרי ישראל והוכיח את ישראל אחרי. לישראל אמר: "אתם חטאתם חטאה גדולה". ולהקב"ה אמר: "למה יחרה אפך בעמך".

ענין זה שבד בבד עם התוכחה שמוכיחים את עם ישראל, צריך גם לבקש את טובתם מלפני הקב"ה, מוצאים אנו במכילתא. נאמר שם: "שלשה נביאים הם: אחד תבע כבוד האב וכבוד הבן. אחד תבע כבוד האב ולא כבוד הבן. ואחד תבע כבוד הבן ולא כבוד האב. ירמיה - תבע כבוד האב וכבוד הבן, שנאמר: "נחנו פשענו ומרינו, אתה לא סלחת". לכך נכפלה נבואתו שנאמר: "ויוסף עליו דברים וכו'".

מהעונשים והתוכחות של מעלה מלחול על עם ישראל וכלשונם של חז"ל: "אמר הקב"ה למשה: לי ולך נאה להוכיח את ישראל. אם אתה מוכיח - תוכיח. אם אין אתה מוכיח - אני מוכיחך בתוכחות". מובן שהתוכחה צריכה להאמר בדרכי נועם ולהיות מכוונת כלפי אדם שמקבל תוכחות, כמו שאמרו חז"ל: "הוכח תוכיח את עמינתך שהוא אוהבך ושהוא עמך בתורה ומצוות - אותו אתה חייב להוכיח. אבל רשע שהוא שונאך, אין אתה חייב להוכיח וגם אין אתה רשאי להוכיח שנאמר: "סר לך לוקח לו קלון ומוכיח לרשע מומו". "אל תוכיח לך פן ישנאך הוכח חכם ויאהבך". השל"ה הקדוש מביא שכך צריך להוכיח את האדם: "תאמר לו: "חכם אתה ואם כן חרפה היא לאיש כמוך לעשות כה וכה, וזהו מה שאמרו חז"ל: "הוכח לחכם", כלומר תעשהו חכם ויאהבך וישמע קול דבריך".

המקור בפרשה: "אלה הדברים אשר דבר משה".

נקי הדעת שפרושים

על חומותי הצבתי שומרים

השנה הוא מסר את נפשו להזכיר את האנשים לכל יכנסו לתחומי הר הבית בבחינת "שומרים הפקדתי". במילים: הכניסה אסורה! נא לא להכנס לכאן! במילים אלה היה הרב משה ובר זיע"א מקדם מידי יום ביומו את פני האנשים שבקשו לעלות ל"הר הבית".

במשך כל שעות היום הוא העמיד שומרים בשכר שיתריעו שלא להכנס לתחומי "הר הבית". דמים רבים (תרתי משמע) הוא השקיע בגיוס הכספים עבור השומרים שהעמיד בשכר.

בנוסף לכך, הוא כיתר רגליו בין כל גדולי הדור מכל העדות והזרמים בכדי שיחתמו על נוסח "קריאה לציבור" שלא לעלות להר הבית. הוא מימן מכספו עשיית שלט גדול שהוצב במקום בו עמדו השומרים, שמורה על איסור הכניסה להר הבית על פי ההלכה. את השלט הזה הוא נאלץ לממן מכספו שוב ושוב, משום שפעמים רבות אנשים שהתנגדו למה שנאמר בשלט, היו מעלימים אותו בשעת הלילה.

זאת הייתה מסירות נפשו על מורא מקדש שעתידי להבנות במהרה בימינו.

תמונות נוספות...

אפר תחת פאר
הגה"צ רבי משה וובר זיע"א שם אפר על מצחו של החתן הרה"ח עדו וובר שיחי' נראה מגבו תלמידו הוותיק הרה"ח ר' שלמה ויסברג שיחי'

מהתורה!?" היה נוהג לומר כשחיוך על פניו... היה נוהג לצטט את אמרתו של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש צוק"ל: "משמעותו של "בין הזמנים" זה שבמקום ללמוד את המסכת שמלמדים בשיבה, ניתן ללמוד בתקופה זו מסכת אחרת".

מלבד הנהגותיו אלה בחודש אב, במשך כל

הנהגות הגה"צ רבי משה וובר זיע"א בחודש אב ובתשעה באב

א. היה מקפיד לנסוע בה' באב לציונו של האריז"ל.

ב. בתשעה באב היה מתאבל על חורבן ירושלים ליד שריד בית מקדשינו - בכותל המערבי.

ג. בליל תשעה באב, היה לומד בצוותא עם תלמידיו את אגדות החורבן במסכת גיטין. כמו כן היה לומד בעצמו מדרש איכה.

ד. בלילה היה ישן על הקרקע ורק כר קטן היה מונח תחת ראשו.

ה. את הקינות היה אומר בבכיות קורעות לב ודמעות היו ניגרות מעיניו.

ו. היה צם במסירות נפש. פעמים רבות קרה שהוא לא חש בטוב ולמרות זאת המשיך לצום עד סוף היום.

ז. לקראת מוצאי תשעה באב היה מפיח רוח של תקווה בקרב הסובבים אותו. היה נוהג לומר שהאולה קרובה מאד לבוא.

ח. מעולם לא יצא לחופש בחודש אב או בחודש אחר בשנה. "וכי אפשר לקחת חופש

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל..." "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר..." "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד לחודש דיבר משה אל בני ישראל..."

מדוע הפסוק השלישי ("ויהי בארבעים שנה... דיבר משה אל בני ישראל") אינו מופיע מיד לאחר הפסוק הראשון ("אלה הדברים אשר דיבר משה") שלכאורה נראה שהוא המשכו הישיר?

תשובה: התורה הפסיקה בין הפסוק הראשון לשלישי בפסוק השני שאומר "אחד עשר יום מחורב" ובזה הפרשה באה לרמז לנו שרק בזכות שמשו רבינו אחז במדרגה של "חורב" שהוא הר סיני שהיה ההר הנמוך ביותר בעולם והמסמל את מידת הענווה, יכול היה לדבר את הדברים האלה לעם ישראל.

2. **מדוע הפסוק "בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת" מופיע רק בהמשך הפרשה ולא ממש בתחילתה?**

תשובה: הפסוק הזה מופיע לאחר שבפסוק שלפניו (פסוק ד') נאמר: "אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי אשר יושב בחשבון..." ומכאן הרמז שקל יותר להגיע לדרגה של לדבר את דברי התורה ("אלה הדברים אשר דיבר משה") מאשר המעלה של "באר את התורה הזאת". ובכדי לזכות לרמה גבוהה זו של יכולת לבאר את התורה, צריך קודם כל להכות את "סיחון מלך האמורי" המסמל את יצר הרע ולעשות חשבון נפש ("אשר יושב בחשבון") ורק אז ניתן להגיע למדרגה של "באר את התורה הזאת".

3. **מדוע תמיד פרשת דברים נקראת לפני או בתוך תשעה באב?**

תשובה: ניתן לומר שהסיבה לכך היא מפני שהפסוק שפותח את הפרשה מדגיש את אהבתו של משה רבינו אל כל ישראל ("אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל") ללא הבדל בין צדיקים בינוניים ורשעים. ובכך מבקש משה רבינו שהוא הגואל הראשון והוא הגואל האחרון להעביר לנו את המסר שהדרך היחידה להבאת הגאולה ולביטול האבילות בתשעה באב, היא לאהוב את כל היהודים וממילא בכך תבטל השנאת חינום שבעטיה נחרב בית המקדש.

תשנא, ואף ברשע גמור יש איסור (לדעת מהר"ם מלובלין סימן יג) לשנאתו כל זמן שלא הוכיחו, שמא אם היה לו מוכיח היה מקבל, וטבעו הרע גרם לו, כמו שאמרו (אבות פרק ב משנה ד) ואל תדון את חברך עד שתגיע למקומו, רק יבקש רחמים עליו שיעזרהו ה' על תשובה שלמה".

ומכל שכן ביהודים שאינם מוחזקים חס ושולים כרשעים גמורים, שאין שום היתר בעולם לשנאתו קודם שהוכיח אותו כדין.

וגם במי שעבר עבירה והתרה בו ולא חזר, אף על פי כן צוה התורה לאכפיה ליצירה ולטעון משאו (שולחן ערוך חושן משפט סימן ע"ב סעיף יא). וזה לשון הב"ח (חושן משפט שם): "והכי נקטינן, שאפילו בשונא שמצוה לשנאתו שנראה בו דבר עבירה והתרה בו ולא חזר, אף על פי כן הזהירנו התורה לרחם עליהם ולעזרם בשעת הצורך".

ואין לך עזר בשעת הצורך יותר מזה, להוכיח למי שצריכים להוכיח. וזו היא כוונת חז"ל "לא חרבה ירושלים אלא שלא הוכיחו זה את זה", שלאחד לא היה איכפת מהשני.

ובזכות ההתחזקות בזה, ה' יתברך ישלח לנו את משיח צדקנו בעגלא דידן, אמן כן יהי רצון.

"חטאו בכפלים, דכתיב חטא חטא ירושלם. ולקו בכפלים, דכתיב כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה. ומתנחמים בכפלים, דכתיב נחמו נחמו עמי" (מדרש איכה א, נז).

אפשר להסביר זה על פי הידוע שהגלות נגזר על ידי חטא המרגלים, כדאיתא במסכת סוטה (לה, א): "אותו היום ערב תשעה באב היה, אמר הקדוש ברוך הוא, הן בכו בכיה של חינום, ואני אקבע להם בכיה לדורות".

והחטא של מרגלים מבואר בפרשת דברים (א, כז) "ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו", ומפרש רש"י: "והוא היה אוהב אתכם, אבל אתם שונאים אותו", זה נקרא שנאת חינום, שהקדוש ברוך הוא אוהב אתכם, ואתם שונאתם אותו בחינום. וכמו כן חורבן הבית היה בשביל שנאת חינום, כדאיתא במסכת יומא (ט, ב).

ולפי זה יובן, חטאו בכפלים, שכדוגמת החטא שחטאו במרגלים חטאו גם כן בזמן חורבן הבית.

ולקו בכפלים, שכמו שנגזר על דור המדבר שלא יכנסו לארץ, נגזר על בניהם אחריהם הגלות, וכמו שמרומז בפסוק (במדבר יד, לא) "וטפכם וגו' לבז יהיה", עיין ברמב"ן (שם, א).

ונתנחמו בכפלים, שבגאולה העתידה, משה רבנו שהוא יהיה גם כן גואל אחרון יביא עמו גם את דור המדבר, כדאיתא במדרש רבה (דברים ב, ה): "אמר הקדוש ברוך הוא למשה, אם נקבר אתה אצלם במדבר, הן באים בזכותך ואתה בא בראשם".

ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם (א, יא)

פירש רש"י: "מהו שוב ויברך אתכם כאשר דבר לכם וכו', אמר להם זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם".

דברי רש"י תמוהים, מה מועיל במה שאומר להם זהו משלי, לאחר מה שאמר להם בסוף ויברך אתכם כאשר דבר לכם, והרי יש בכלל מאתים מנה.

ואפשר לפרש בהקדים מה שכתב השל"ה הקדוש על פסוק זה: "מצאתי כתוב בקונטרסי האר"י ז"ל, משה בגימטריא א-ל-ש-ד-י, ובמלואו כזה אלף למד שין דלת יוד, עולה אלף, זהו משלי".

ועל פי הנ"ל ניחא, דהנה מצינו שמשו רבנו עליו השלום נאמר עליו (דברים לד, י) "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", וזה בא לו על ידי שהאיש משה עניו מאד מכל האדם (במדבר יב, ג), שדוקא על ידי הכנעה ושפלות ישנה השראת השכינה.

וכמו כן משה רבנו עליו השלום רצה לומר "ויברך אתכם כאשר דבר לכם", היינו השראת השכינה על ישראל. אבל כדי שיוכלו להגיע לזה, הקדים ואמר להם ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים, זהו משלי, כלומר הענוה והשפלות ששייך לו והיא מידתו, את זה משפיע לישראל.

וזאת היתה הכוונה בהקדמת מאמרו, להכין את ישראל שיהיו כלים מוכנים לקבל ברכת השם יתברך.

תשעה באב

לא חרבה ירושלים אלא שלא הוכיחו זה את זה (שבת קיט, א).

"מקדש שני מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם" (יומא ט, ב).

רבותינו ז"ל שגילו לנו את סיבת הגלות, ברור שכוונתם היתה בזה להורות לדורות להשתדל לתקן מעשינו בדברים אלו בהידור, וכל יהודי יש לו הזכות לקרב את ביאת משיח צדקנו. וכדי לתקן ולעשות לקירוב הגאולה ובנין בית המקדש, צריכים להתחזק בדברים אלו, בקיום מצוות "הוכח תוכיח את עמיתך", וקיום "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא שם, יח).

והא בהא תליא, כמו שנאמר "טובה תוכחה מגולה מאהבה מסותרת" (משלי כז, ה), אפשר לפרש, טובה תוכחה מגולה כשהיא באה מתוך אהבה מסותרת. וזהו שכתוב: (ויקרא יט, יז) "הוכח תוכיח את עמיתך", ומפרש בספר "עיר מקלט" (סי' רמב), וזה לשונו: "רצונו לומר, כשאתה רוצה להוכיח אותו, תוכיח אותו בלשון רכה ואמור לו שהוא עמיתך, ובזה יהיה טוב לך ומרצה".

וגם מי שזקוק לתוכחה מצוה לאוהבו, וזה לשון ספר "מרגינתא טבא" להגאון הקדוש מהר"י וואלינער ז"ל (שנדפס לראשונה על ידי בעל החפץ חיים ז"ל בספר "אהבת חסד"): "להזהר בלאו דלא

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

רצחו את הערבי כיון שלא רצה למכור להם את אדמתו.

השמועה עשתה לה כנפיים והתפשטה חיש מהר בכל כפרי הערבים. החשוד העיקרי בעיניהם היה רבי יוסף ריבלין ומשפחתו של הערבי דרשה מהמושל התורכי שיוציא את רבי יוסף ריבלין להורג.

שלח המושל בחשאי שליח אל רבי יוסף והזהירו שיתחבא במקום מסתור עד יעבור זעם

המושל התורכי שהכיר היטב את רבי יוסף ריבלין, ידע אל נכון שרבי יוסף לא ירים את ידו להרע לאיש, והיה בטוח שרבי יוסף אינו הרוצח. ואולם בחששו שמא הערבים יתנכלו לרבי יוסף כדי לנקום את נקמת הנרצח, שלח המושל בחשאי שליח אל רבי יוסף והזהירו שיתחבא במקום מסתור עד יעבור זעם. רבי יוסף ריבלין שמע לעצת המושל ונעלם כאילו בלעה אותו האדמה.

רבי שמואל סלנט החל לחקור ולדרוש אודות הערבי שנרצח עד שהגיע לכלל מסקנה שהרוצח מוכרח להיות אך ורק מעבידו של הערבי – המסינור הגרמני. הלך רבי שמואל אל ביתו של ידידו הפחה ובקשו לחקור את הגרמני.

עוד באותו היום יצא הפחה אל ביתו של המסינור. כשראה המסינור את הפחה המתקרב אל ביתו אחזו פחד גדול ועיניו חשכו. אולם הוא היטיב להסתיר את פחדו בלבו ויצא לקבל את פני הפחה במאור פנים והזמינו לביתו.

אך הפחה אמר לגרמני – הבה ונטייל בין הגפנים, ריחם המשכר של הענבים ערב לי מאוד וברצוני לקנות מענבך. ברצון רב ענה לו המסינור.

הפחה החל לטייל בין הגפנים כשהמסינור משתך אחריו ופניו חיוורות כסיד. לפתע עלה באפו של הפחה צחנה איומה. מהו הריח הרע שעולה בנחירי, שאל הפחה את מארחו?

מרב פחד החל ראשו של המסינור להסתחרר והוא נפל ארצה מתעלף. משרתיו רצו להשיב את רוחו ותוך כדי כך ציוה הפחה לחפש את מקור הריח.

לא עבר זמן רב והמשרת גילה מתחת לאדמה את גופתו של הערבי שנרצח.

את המסינור שלח הפחה מיד למעצר ולאחר חקירה שבה הודה המסינור שרצח את הערבי כדי שלא ימכור את אדמתו ליהודים, ציוה הפחה להמיתו בתליה.

לאחר שנודעה האמת יצא רבי יוסף ריבלין

המשך בעמוד הבא

לחומה ונתור אחר מקום רחב ידים שעליה תקום השכונה

בו במקום נאסף סכום ראשון לרכישת חלקת אדמה מחוץ לחומה. הם כתבו פרוטוקול וכל הנוכחים חתמו עליו. בראש הדף התנוססה הכותרת: מוצאי שבת קודש לפרשת "ויזרע יצחק בארץ ההיא, וימצא בשנה ההיא מאה שערים ויברכוהו ה'!"

לאחר שכל הנאספים התפזרו והלכו לדרכם, ניגש ר' בן ציון ליאון אל רבי זלמן ובקול חגיגי ובטוח אמר: מחר בבוקר אם ירצה ה', נצא שנינו מחוץ לחומה ונתור אחר מקום רחב ידים שעליה תקום השכונה, וכל אשר יידרש לשלם דמי קדימה לרכישת השטחים, מכיסי ישולם.

ואכן כך היה, למחרת השבת יצאו רבי זלמן ור' בן ציון ליאון לתור בסביבה ובמהלך עשרה רגעים משער שכס הגיעו למקום "כרם כדכוד" שמו, ובאותו יום קנו את השטח של עשרים וחמשה אלף אמה מרובעת במחיר של עשרים ותשעה אלף ושיש מאות ושמונים גרושים טורקים. הם חתמו על שטר הקונה את המקום וקראו לשכונה "מאה שערים".

הוא החל להסית את פועלו הערבי לבל ימכור את אדמתו ליהודים ואף הבטיח לו בתמורת זו יכפיל ואף ישלש את שכר עבודתו

אך הנה על אף הלהט הרב שהיה למקימי השכונה "מאה שערים", התרגשה לפתע סכנה גדולה שאיימה לבטל כליל את הקמת השכונה. וזה היה בשל מסינור גרמני אכזרי ומרושע שגר בבית בודד סמוך למקום עליו נבנתה השכונה.

למסינור זה היה כרם גדול והוא העסיק פועלים ערבים בעבודת כרמו. הקמת השכונה החדשה של היהודים סמוך לביתו הדריכה את מנוחתו והוא הגה ללא הרף תכנית כיצד לסלק את היהודים מהמקום. והנה נודע לו שלאחד מפועליו הערבים שייכת חלקת אדמה בשטחה של השכונה החדשה. הוא החל להסית את פועלו הערבי לבל ימכור את אדמתו ליהודים ואף הבטיח לו בתמורת זו יכפיל ואף ישלש את שכר עבודתו. הערבי נשבע לו כי לא ימכור ליהודים אף שעל אדמה. אך שבועה לחוד ומעשים לחוד. הערבי ידע שהוא יוכל לקבל מהיהודים תמורת אדמתו סכום כסף גדול והחל לנהל משא ומתן עם רבי זלמן בהר"ן בדבר מכירת אדמתו. למסינור הגרמני נודע שפועלו הערבי שטה בו והוא עומד למכור את אדמתו ליהודים. ביום אחד התנפל המסינור על פועלו הערבי ורצחו בדקירות סכין. הוא הטמין את גופתו של הערבי באדמה והפיץ שמועה שיד היהודים בדבר, והם

שנת תרל"ד, קרה מקרה בישוב היהודי הקטן שבתוך חומות ירושלים. מקרה שהסעיר את הרוחות בישוב. אפנדי ערבי עתיר נכסים סילק מהבית את אחד היהודים שסרב להעלות את דמי השכירות בדירה שברחוב חברון בעיר העתיקה. הערבי השליך החוצה את כל מטלטליו וכלי ביתו של היהודי המסכן.

הרוחות בעיר סערו, בפי כולם היתה זעקה אחת, עד מתי נהיה למרמס בידי הערבים הללו שנוגשים בדיירים היהודים ללא רחם.

שם יחדיו יטכסו עצה איך לצאת אל המרחב ולבנות את ירושלים

שמע המאורע התפשט והגיע אף לאזנו של רבי זלמן בהר"ן, סביבו התאספו יהודים לשמוע דעתו, בקול תקיף עמד והכריז – הנה גמלה בלבי החלטה שלא אנוח ולא אשקוט עד אשר אשבור זרוע רשעם של הנוגשים הערבים המפקיעים את מחיר הדירות והבתים. הוא ביקש ממספר אנשים כי במוצאי שבת כשעה לאחר תפילת ערבית יתאספו בבית הכנסת "מנחם ציון" ב"חורבת רבי יהודה החסיד" ושם יחדיו יטכסו עצה איך לצאת אל המרחב ולבנות את ירושלים, והוסיף אם יענו לקריאתו ויתאספו עשרה מנינים של יהודים המוכנים להטות שכס ולתת יד בבנין ירושלים, אזי בעזרת ה' יצליחו בתכנית.

היה זה ערב שבת, ורבי זלמן לא פנה לביתו אלא עלה למעונו המרווח של ר' בן ציון ליאון, שהיה מנכבדי הישוב ומבעלי היכולת שבה, כי את כל רכושו שבחוץ לארץ מכר ר' בן ציון ועלה הוא וכספו לירושלים להתיישב בה. משראה ר' בן ציון ליאון את רבי זלמן בשעה לא מקובלת זו, בערב שבת, סגר את החומש שעמד בו באמצע קריאת הפרשה וקבלו בחממות רבה. הכניס רבי זלמן את ר' בן ציון בסוד תכניתו ושניהם הסכימו לפעול יחדיו.

במוצאי אותה שבת – פרשת תולדות – התאספו ובאו בדיק כמספר שרבי זלמן נקב – מאה איש.

רבי זלמן פתח את האסיפה בדברים הללו:

"ברוכים הבאים בשם ה' למען עמנו ועיר אלוקינו! הכל חפצים להרים קרן ירושלים ולבנות חורבותיה, ואף ירושלים חפצה ומשתוקקת לקיבוץ בניה בתוכה ומי מעכב? – הפחד והמגור שבלבבות. אם יבואו חלוצים מאה ראשונים ויוציאו את הפחד והמגור מלבם, אז ילכו לבטח בדרכם, וכל העם יבואו אחריהם מאה הראשונים יהיו אלה שתתגלגל הזכות על ידם – כל אחד מהם שער אחד יפתח, וכולם יחדיו מאה שערים יפתחו!"

מחר בבוקר אם ירצה ה', נצא שנינו מחוץ

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

צפייה לגאולה ופחות לחופשה

דצויים אנו בשלהי ימי בין המיצרים. ימים אלה אמורים לעורר בנו את רגש האבילות על חורבן בית המקדש. ככל שחזרנו עמוק יותר לתוכם, אמורים היינו להגביר עוד יותר את היגון, המספד, הצער והקינה על חורבן בית מקדשנו.

ההלכה היהודית קובעת כי בתחילת שלושת השבועות אנו נוהגים בהילוך נמוך את מנהגי האבילות וכשמגיעים לתשעת הימים של חודש אב ובמיוחד בשבוע שחל בו תשעה באב, עולים להילוך גבוה יותר בכל הנוגע לאיסור של אכילת בשר, שתית יין, רחיצה במים חמים עם סבון, תספורת, כיבוס בגדים, שמיעת שירים שמלווים בכלי נגינה ועריכת חתונות.

הטעם הפנימי של ההלכות הללו הוא מחד גיסא – לעורר בתוכנו תחושת התאבלות, יגון, יללה, בכיה וצעקה על החורבן ומאידך

גיסא – תקווה, אמונה, ייחול, צפייה שאיפה וביטחון שימים אלה יהפכו לימי ששון ושמחה. ואולם לדאבון הלב האוירה שבקעה מחלקם של העיתונים והשבועונים החרדים שיצאו לאור בימי בין המיצרים היתה ההיפך הגמור מחורבן וצער. מי שעלעל בדפי העיתונים והשבועונים הללו חש שהוא מצוי כבר בימי בין הזמנים שבהם תרים אנו אחר נופש ורוגע. העמודים של אותם העיתונים והשבועונים מעוטרים במודעות ענק שמסדלות ומפתות את הקוראים לצאת לנופש למלונות יוקרה בארץ ומחוצה לה. בתוך אותן המודעות מופיעות תמונות מרהיבות עין שממחישות לנו את בריכות השחייה המפוארות, את הסאונות הלוהטות, את הג'קוזים המפנקים את מלונות הספא המבריאיות, את טיולי הג'יפים המקפיצים ואת ארוחות הגורמה שבושלו על ידי טובי השפים בעולם אשר יוגשו חמש פעמים ביום

לנופשים.

וכאן הבן שואל: האם נכון הדבר שבימי בין המיצרים שבהם עלינו כאמור להתאבל, להצטער ולהתחרט על מעשינו הרעים, ראוי שנסיח את דעתנו בהתעסקות קדחנית אחר החופשה שמצפה לנו? וגם אם נאמר שישנם כאלה בתוכנו שחשים שאם הם לא יצאו לנופש, בריאותם תתערער חלילה, עדיין לא מובן מדוע הם צריכים בימי בין המיצרים ולאחריהם להתעסק בנושא הזה בהתלהבות, בהשתוקקות, בהתלהטות ובהתרגשות שכזאת?

ויהי רצון שבזכות כך שנתמקד בעיקר – קרי – ההתאמצות לקרב את הגאולה ופחות נתעסק בטפל – קרי – נופש וקייט, נזכה שיבנה בית המקדש במהרה בימינו אמן.

ד"ר יצחק אבר-אל

מנחם ציון – בונה ירושלים – המשך מעמוד קודם

יומם הראשון בביתם החדש. יללותיו של הילד הוציאו החוצה גם את כל הנשים כשקורי השינה עוד כיסו את עיניהם. הגדילה לבכות ולצעוק אם הילד שפרכה ידיה ביאוש נוכח הסכנה הוודאית לחייו של ילדה החביב.

היחיד שלא נתבהל ושמו על קור רוחו היה רבי זלמן שהרגיע את כולם ואמר – מעשה שטן זה להניא את ישראל מלבנות את עיר הקודש. נשבע אני כי שום מאורע לא יצליח למנוע בעדינו מלקנות אדמות ולהמשיך בבניית חורבות ירושלים ובדברו, תפס רבי זלמן את האצבע שנעקצה, הכניסה לפיו ומצץ בכל כוחו את הארס וירקו החוצה. כך עשה שבע פעמים עד שהנפיות החלה לרדת. נס זה חיזק את רוחם של פורצי החומות ועודד את הקבוצה שיצאה בראשותו של ר' זלמן אל השממה שמחוץ לחומה.

רבי יוסף ריבלין זצ"ל

בבוקר התפללו בצוותא "ותיקין" בבית כנסת מאולתר וארעי. ירד רבי זלמן לפני התיבה וזימר את פרק התהילים "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד" בלחן מיוחד שחיבר לכבוד המאורע והקהל עונה אחריו פסוק בפסוק.

לפתע הגיעה לאזנם זעקת שבר מבחוץ הילד נחום יצחק, בנו של ר' אברהם, אחיו של ר' זלמן, נעקץ על ידי עקרב ארסי בעת ששיחק בחצר ביתם בין פרחי הבר שגדלו פרץ בשטח.

קמה מהומה גדולה בין המשתכנים, שזה להם

ממקום מחבואו והעריבים באו לפייסו על שחשדו בו ברצח.

חגיגת חנוכת הבתים היתה בשמחה עצומה כשרבי זלמן מפזז ומכרכר בכל עוז

גם הפחה בא לביתו של רבי שמואל סלטנ ווהודה לו על כי בחכמתו הגדולה הביא לגילוי של הרוצח הנתעב. אך, כאמור, על אף כל הקשיים נמכרה האדמה שעליה נבנתה שכונת "מאה שערים".

בחנוכה של שנת תרל"ה כבר עמדו על תילם עשרת הבתים הראשונים של שכונת "מאה שערים". חגיגת חנוכת הבתים היתה בשמחה עצומה כשרבי זלמן מפזז ומכרכר בכל עוז לפני העגלות שנשא את חפצי המשתכנים מהחומה עד לפתחי הבתים החדשים. (עד שנת תרמ"א הוקמו כל מאה הבתים).

בלילה הראשון נשאר רבי זלמן ללון בשכונה החדשה, כדי לעודד את רוחם של המשתכנים הראשונים, שלבם רעד ופחד להישאר בלילה בלב השממה. הם חשו כי הם מופקרים לשוודים ורוצחים. מכיון שרבי זלמן נשאר ללון אתם נתחזקה רוחם.

ליל שימורים היה הלילה הזה לרבי זלמן. כולו נפעם ונרגש היה מהתגשמות חלומו. במקום סלעים מתנוססים לתפארת בתים ראשונים של מבשרי גאולת ירושלים.

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

אימרת השבוע

מתורתו של הבעל שם טוב הקדוש

מקום שהמחשבה של אדם מגעת - שם הוא כולו, וכן כל דבר ודבר וכל מראה אשר האדם רואה או שומע הוא הוראה לעבודת ה'

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגני מרומים ב' אב – א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.